

Fritopoly: Verdenspremiere i Harreslev Børne - og Ungdomshus

Hvad er Fritopoly?

Børne- og Ungdomshuset i Harreslev har svaret. Fritopoly er et ny - hjemmelavet - spil, der er baseret på spillet Matador (Monopoly). Det er pædagog-medhjælper Lisa Michaelis, der en dag fik ideen til at lave det klassiske brætspil om til et spil, hvor Børn- og Ungdomshusets maskot Fritti spiller en væsentlig rolle.

Spillets design

Lisa har designet spillet selv på computeren og lavet kortenes tekst og vejledningen. Det er blevet fremstillet professionelt på nettet. Børnene har været med til at lave husene af træ og kollegaen Benny har lavet spillefigurerne "Fritti" i pastelfarver med en 3D-printer.

Premiere

Der var premiere på spillet i mandags og børnene glædede sig til endelig at kunne afprøve det fine spil. Det var Matilda, Tali, Mina og Alyzeé der var på premiereholdet, men det var tydeligt, at der var flere der ville prøve efterfølgende. De fire piger fangede hurtigt spillereglerne og var helt sikre på, at de sagtens kunne spille det uden en voksen. Men det er klart, at Lisa var med til premieren af hendes spil og styrede Frittipengenes-udlevering. Børnene læste selv op, hvad der skulle ske og udleverede Frittis til hinanden, købte BoUs rum og talte deres Frittis.

Tilpassede emner

I Fritopoly kommer man ikke i fængsel, som i Matador, men på kontoret- hvis man f. x. har ma-

let på væggen! Lisa har tilpasset spillet, så det ikke tager så lang tid at spille det, idet man skal købe et af rummene på Harreslev BoU, når man lander på et ledigt felt og når pengene (Frittis) er væk, er spillet slut. Kortene handler om børnenes dagligdag og Børne- og Ungdomshusets faciliteter og tilbud. Maskotten Fritti er på æsken, på pengesedlerne og på spillepladen og det er tydeligt at mærke, at han er et vigtigt element i børnenes hverdag - han bliver hentet, så han, der er et tøjdyr, kan komme med på billedet. Man bliver klogere på hverdagen i Børn- og Ungdomshuset, da børnene forklarer, at de tjekker ind når de kommer og ud når de går, ligesom på et hotel. Et af kortene lød nemlig: "Du har glemt at tjekke ind- betal 2 Frittis og spring en runde over".

Børnene er meget optaget af spillet og da de bliver spurgt om de kan lide at spille det, bliver der enstemmigt sagt "ja".

Stor rift

Der var allerede flere, der har spurgt Lisa, om de kan købe spillet, men indtil videre er det en prototype, som forbliver i huset og bliver spillet dér. Og så var de fire piger vilde med designet og farverne. Men hvem ved- måske kan det føre til, at der kan blive lavet flere spil og at de kan sælges. Lisa Michaelis har i hvert fald skabt et flot spil, der er vedkommende for Harreslev BoUs børn og personale.

På billederne ses Lisa sammen med premiereholdet, Tali, Matilda, Mina og Alyzeé og flere børn fra BoU

03 Med SdUs udvalg for Fritid, Ungdom og Kultur (FUK) i Heidepark

05 Efter ombygningen: Slesvighus' 1. sal fyldes med liv

06 Jamborette er i fuld gang - læs om lejren og se billeder

08 Sommerlæsning: Dansk sprog og kultur er et aktivt valg

27.
SSF, SdU og Flensburger Hofkultur: Balkan Beats med Bjonko, Flensborghus gård, kl. 20:30
28.
SdU: Sommerlejr på **Tydal**, 12-15 år, **fra den 28. juli til den 3. august**, Tydal
30.
SdU: Sportsommer i Kruså, 9- 13 år, **fra den 30. juli til den 1. august**, Kruså, Grænsehallerne,
Bøglund Seniorklub: Senioreftermiddag, Bøglund forsamlingshus, kl. 14.30
- AUGUST
1.
SSF Vanderup/Jørl: Hyggeaften, mødelokalet, kl. 19:00-21:00
5.
Harreslev Kvindeforening: Kaffehygge, Blå Sal, **Harreslev-Kobbermølle Danske Skole**, kl. 14:30
6.
Bøglund Seniorklub: Senioreftermiddag, Bøglund forsamlingshus, kl. 14.30
13.
Den slesvigske Kvindeforening: Sommerudflugt, Museet Sønderkov, Brørup, afgang Harreslev- Kobbermølle danske Skole, kl. 9:00, forventet hjemkomst kl. 17:30
Bøglund Seniorklub: Senioreftermiddag, Bøglund forsamlingshus, kl. 14.30
14.
SSF Isted/Jydbæk: Husflid, **Jydbæk forsamlingshus**, kl. 18.00
15.
SSF Skovlund-Valsbøl: Sangaften på Ejer Bavnehøj, ved Grænseforeningen i Skanderborg, kl. 18:30-20:30, Ejer Bavnehøj, mødested til samkørsel, Valsbølhus kl. 15:00
- Torsdagsklubben: **Slesvighus**, 1. sal, kl. 14.30
18.
SSF Centrum-Duborg-Vest: Sommerudflugt til Fyn, bl.a. Johannes Larsen Museet i Kerteminde. Afgang fra Skibsbroen overfor Søfartsmuseet kl. 8:30
20.
Seniorklub Midtangel: Der er planlagt plattyske oplæsninger ved Fridrich Tordsen, Wolleshuus kl. 15:00
Bøglund Seniorklub: Senioreftermiddag, Bøglund forsamlingshus, kl. 14.30
22.
SSF Flensborg By, Flensborg Amt, DCBIB, og Dansk Voksenundervisning. Kulturmøde Mors, fra den 22. august – 24. august. Nærmere informationer hos arrangørerne.
Harreslev Kvindeforening: Hyggeaften, Kirkens konfirmandstue, kl. 19:00
26.
SdU: Sommersjov i Vesterled; 10-14 år, **fra den 26. august til den 31. august**, Vesterled
27.
Bøglund Seniorklub: Senioreftermiddag, Bøglund forsamlingshus, kl. 14.30

Gudstjenester

9. søndag e. trinitatis | 28. juli 2024 | Luk. 18,1-8

Egernførde kl. 10 Brask
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans **se Sct. Jørgen**
FL Sct. Jørgen kl. 10 Strelow
Frederiksstad kl. 11 Heide-Jørgensen
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Jaruplund kl. 10 Skou
Læk kl. 10 Sloth
Lyksborg kl. 10 Mogensen
Rendsborg **se Slesvig**
Slv. Slotskirken kl. 14 Brask *med kirkekafe i pavillonen i slotshaven*
Tumby / **St. Johannes** kl. 11:30 Mogensen
Valsbøl kl. 14 Skou
Vesterland kl. 15 Sloth

Torsdag, 1. august 2024

Sønder Brarup kl. 14 Jacobsen/Mogensen/Thun
afslutningsgudstjeneste på »juniorikonfirmandcamp«

10. søndag e. trinitatis | 4. august 2024 | Matt. 11,16-24

Aventoft kl. 10 Pihl
Bredsted kl. 10 Sloth
Egernførde kl. 10 Brask
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans kl. 10 Strelow
FL Sct. Jørgen kl. 10 Egeris
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Husum kl. 14:30 Heide-Jørgensen
Kappel kl. 11 Jacobsen
Rendsborg kl. 11:30 Brask *med kirkefrokost*
Sørup / **St. Marien** kl. 9:30 Mogensen
Store Vi kl. 10:30 Vetter
Tarp kl. 9 Vetter
Tønning kl. 11 Heide-Jørgensen
Vesterland kl. 15 Pihl

11. søndag e. trinitatis | 11. august 2024 | Luk. 7,36-50

Egernførde og Holtenå **se Rendsborg**
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans kl. 10 Strelow *havevandring*
FL Sct. Jørgen kl. 10 Egeris
FL Sporskifte kl. 10 Hougese
Hanved kl. 14:30 Hougese
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen

Hørnum / **Strandstr.** 22 kl. 11 Rasmussen *picnic-gudstjeneste*
Husum kl. 10 Heide-Jørgensen
Isted Museum kl. 17 Mogensen *vandring med efterfølgende aftensmad*
Læk kl. 10 Pihl
Lyksborg kl. 10 Mogensen
Rendsborg kl. 11:30 Brask *med kirkefrokost*
Slv. Ansgar **se Rendsborg**
Valsbøl kl. 10:30 Vetter
Vanderup kl. 14 Vetter

12. søndag e. trinitatis | 18. august 2024 | Matt. 12,31-42

Aventoft kl. 10 Sloth
Egernførde kl. 10 Hansen
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 Knudsen
FL Sct. Hans kl. 10 Egeris
FL Sct. Jørgen **se Sct. Hans**
Frederiksstad kl. 14:30 Heide-Jørgensen
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Lyksborg kl. 11 Mogensen
St. Solt / **St. Petri** kl. 9:30 Mogensen
Tønning kl. 11 Heide-Jørgensen
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen

13. søndag e. trinitatis | 25. august 2024 | Matt. 20,20-28

Bredsted kl. 10 Pihl
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 Knudsen *gudstjeneste i haven på Stuhrsallee 17 med grillmad (husk tilmelding)*
Frederiksstad kl. 11 Hammer
Geltling kl. 11:30 Jacobsen
Harreslev kl. 11:30 Böll
Lyksborg kl. 10 Jacobsen
Rendsborg kl. 10 Brask *i sammenhæng med Rendsburger Herbst*
Sct. Hans **se Frederiksstad sommerudflugt**
Sct. Jørgen **se Frederiksstad sommerudflugt**
Slv. Ansgar kl. 10 Hansen
Sønder Brarup kl. 10 Mogensen
Tarp kl. 10 Vetter
Tønning kl. 14:30 Hammer
Valsbøl kl. 14 Skou
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen *dansk-tysk gudstjeneste*

Se også dks-folkekirken.dk/gudstjeneste

En særlig sidste skoledag

Fredag den 12. juli var der, udover det sædvanlige, indkaldt til ekstra morgensamling på Husum danske Skole. Denne dag blev der nemlig hædret to elever med et legat fra Ejderlandet Samfund, for hver især at have

ydret en speciel indsats i skolen såvel fagligt som socialt. Legaterne, som hver var på 300 euro blev overrakt af formanden for Ejderlandets Samfund, Thomas Hougese til Emely Bentien og Merle Spiekermann. Ejderlan-

dets Samfund bestyrer en formue, som gennem en stor arv giver mulighed for at fonden hvert år, efter ansøgning, kan uddele penge til foreninger og personer i det danske mindretal.

TILLYKKE

Ugeavisen Sydslesvig

Udgiver: Flensborg Avis
Redaktion:
Sydslesvigsk Pressetjeneste
ved Sydslesvigsk Forening
og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger
Flensborghus
Nørregade 76,
D-24939 Flensborg
Telefon +49 461 14408-120,
-122, -230, -233
www.ugeavisen-sydslesvig.de
redaktion@ugeavisen-sydslesvig.de

God sommer!

Ugeavisen Sydslesvigs redaktion ønsker alle en god sommer. Ugeavisen Sydslesvig udkommer igen den 29. august 2024.

Tak til Bennetgård Hyggeeftermiddag med oplæg om Grønland

OPHOLD

Seniorer fra mindretallet takker Bennetgård. Fra den 14. til den 24. maj 2024 var et hold fra mindretallet på ophold på Bennetgård. Det gjorde så meget indtryk på dem, at de gerne vil sige tak for det meget vellykkede ophold. Deres ord kommer her: "Hold tre siger en stor tak til Karin, Jørn, Cecilie og Gitte for et dejligt ophold med underhold-

ning, gymnastik, sang og latter, spil med matematik. God mad fra morgen til aften og natmad, alt det bliver der budt på Bennetgaard i Københoved. Det er et dejligt sted for seniorer fra Sydslesvig der gerne kommer og lærer andre fra Sydslesvig at kende. Alle glæder sig til det næste ophold."

SSF-Jarplund og Ugle Herred menighed inviterer til hyggeeftermiddag, der holdes tirsdag den 6. August, kl. 15:00 i kirkens lokaler i Jaruplund (Hanved).

Hyggeeftermiddagen byder på kaffe og kage såsom et oplæg ved Tove Lerch. Det står under overskriften „Grønland - Sukkertoppen - 1968-1971“, og handler om, hvordan det er at undervise deroppe. Desuden kommer hun ind på forskellige indtryk og oplevelser, hun havde i den tid.

Alle er velkomne. Billedet er taget af privat og er fra et lejrskoleophold på et lille udsted.

Bestyrelsen gør desuden alle-

6. AUGUST

rede nu opmærksom på næste hyggeeftermiddag. Den holdes tirsdag den 8. oktober kl. 15,

og den står under overskriften „Den Danske Ordbog, ord for ord“.

FUK på tur

EVENTYR

Af SdUs udvalg for fritid, ungdom og kultur

SdUs udvalg for Fritid, Ungdom og Kultur (FUK) arrangerede i weekenden en tur for 18-30 årige til Heidepark. I to busser fra Børne- og Ungdomshusene tog de 18 unge afsted tidligt om morgenen fra Flensborg, for at være i god tid og undgå den værste ferietrafik. I det varme vejr med op til 30 grader udforskede de i hyggeligt selskab parken og alle de rutsjebaner, de kunne finde. Nogle af dem var særlig modige og tog på Colossus hele seks gange i træk. Udover de vilde ture på frit-fald-forlystelserne og rut-

sjebanerne, nød de at tilbringe en skøn tid sammen med andre unge fra Sydslesvig. Det blev til en dag fyldt med grin, spænding og fællesskab, hvor de nød hinandens selskab.

Vil du med på næste eventyr? FUK-udvalget planlægger allerede den næste tur og de vil elske at have dig med! Hold øje med vores kommende arrangementer på www.sdu.de eller SdUs hhv. Aktivitetshusets instagram account og bliv del af FUK!

Veteranentusiaster fra mindretallet til "træf"

2. OKTOBER

Den 17. juli mødtes sydslesviske entusiaster for veterankøretøjer for anden gang. Det var igen en yderst vellykket aften på Slesvighus, hvor snakken gik om reservedele, bilmærker og alt, hvad der bevæger sig rundt af gamle køretøjer, drevet af

diesel og benzin. Udover disse uformelle sammenkomster, kigger man nu også frem til muligheden for at tage på en udflugt sammen. Seværdigheder og private samlinger samt firmaer der er specialister for istandsættelser blev livlig drøftet. Her

kigger man på det kommende forår, som muligt tidspunkt for disse aktiviteter. Denne lille kreds af folk fra mindretallet er kommet sammen, for netop at kunne dyrke lidenskab inden for det danske. Stamborde og klubber findes der mange af rundt omkring, dog uden det danske som fællesnævner.

Den næste sammenkomst er planlagt til den 2. oktober 2024 kl. 18:00 på Slesvighus. Man mødes fortsat uformelt, uden statutter eller foreningsvirksomhed. Af praktiske årsager bedes der om tilmelding til amtskonsulenterne Lars Thomsen (larst@syfo.de) eller Kay von Eitzen (kay@syfo.de), der gerne også tager imod alle andre henvendelser fra interesserede folk fra mindretallet.

SdU med friske rammer

I de seneste måneder har SdUs styrelse arbejdet på diverse nye tiltag med fokus på både medlemmernes og medarbejdernes velfærd.

Samvær i SdU

Et vigtigt punkt for SdUs nye styrelse, var at se på foreningens samværs politik. -Vi beskæftigede os grundigt med at udvikle en ny samværs politik, da den gamle var blevet forældet og ikke længere passede til vores behov. I vores bestræbelser på at skabe en moderne og inkluderende politik har vi orienteret os hos andre relevante organisationer for at sikre, at vi integrerer de bedste praksisser og erfaringer, fortæller Mads Lausten, formand for SdU. Foreningen vil i fremtiden kunne tilbyde en tryk, respektfuld og

inkluderende ramme, der understøtter dens værdier og mål. Politikken fokuserer bl.a. på at fremme et miljø, præget af gensidig respekt, åbenhed og tryghed og det spænder bredt fra retningslinjer for adfærd og kommunikation til procedurer for håndtering af krænkelser og mobning. Både styrelsen og ledelsen ser frem til at offentliggøre den nye samværs politik for medarbejdere og alle tilsluttede efter sommerferien.

En god arbejdsplads

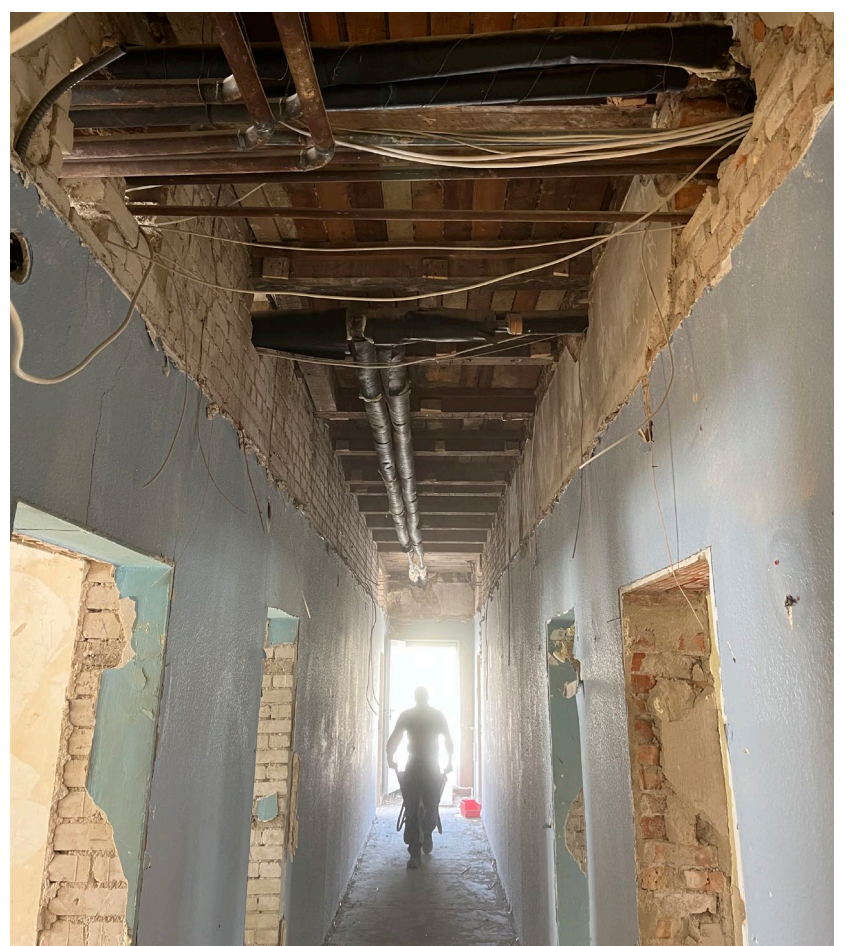
Også i personalegruppen er der gang i udviklingen Således blev der fristillet fire medarbejdere til at få en videreuddannelse som stressvejledere. Stressvejlederne kan kontaktes af personalet til hver en tid og har til opgave

at rådgive, vejlede og være lyttende. Der er blevet taget godt imod tilbuddet og SdU ser frem til den videre proces. Supplerende er der blevet sammensat en blandet gruppe af medarbejdere, der danner arbejdsgruppen om 'den gode arbejdsplads'. Denne gruppe har både undersøgt medarbejdernes behov og samtidig beskæftiget sig med foreningens værdier og tiltag de ansatte nyder godt af. Arbejdsgruppen kunne igennem processen pege på konkrete udviklingsbehov og har udarbejdet forslag der er blevet præsenteret over for ledelsen. Ledelsen har vist sig meget åben for forslagene og omsætningen er så småt gået i gang. Der vil kunne læses nærmere om udviklingen snarest muligt.

RENOVERING

1. sal på Slesvighus skal nu fyldes med liv

- Det har været en lang og hård rejse, men nu står vi her, og vi glæder os til at se stedet bliver fyldt med liv.

Sådan lød det fra Gitte Hougaard-Werner, da Slesvighus' nyrenoverede 1. sal blev indviet torsdag eftermiddag. Gæster fra blandt andet Gottorp Amt og byens distrikt var mødt op for at se på de nye lokaler. De omfatter to faste lokaler til distriktsarbejdet. Det ene er et møde- og aktivitetslokale, mens det andet mere er tænkt til afslappet samvær. Men 1. sal, der omfatter omkring 220 kvadratmeter, har langt mere at byde på. Der er nemlig også et stort møde- og aktivitetslokale, som alle kan bruge. Her er der plads til større arrangementer. Desuden er der et yderligere møde- og aktivitetslokale, der også er forsynet med teknisk udstyr, så onlinemøder henholdsvis konferencer er mulige. 1. sal rummer også toiletter, tekøkken, et kontor, toiletter til mennesker med handicap såsom en elevator. På den måde opgraderes Slesvighus, så de danske i byen og omegnen får endnu flere muligheder for at dyrke fællesskabet.

Slesvighus, der siden 1923 har været mindretallets center i byen, har i forvejen en uundværlig funktion for det danske mindretal. I stueetagen rummer huset en stor teatersal samt en mindre sal. Der er et mødelokale og det danske sekretariat Gottorp Amt holder til på stedet, hvor Flensborg Avis' lokalredaktion og SSWs amtssekretariat ligeledes holder til.

Centralt sted for mindretallet

Ved indvielsen torsdag eftermiddag kom amtsformand Tanja Bethge ind på Slesvighus' betydning for mindretallet såsom historien. Den starter i grunden allerede i 1920, for efter den tabte folkeafstemning, var der mange ildsjæle, der kæmpede for at bevare det danske i Sydslesvig, hvor det danske hører naturligt hjemme. En af dem var Jutta Kloppenborg Skrumsager, der i sit hverv som medlem af Sønderjysk Samfund skaffede midler til køb af det tidligere hotel Holsteinisches Haus, som i 1923 blev indviet under navnet Slesvighus. Jutta Kloppenborg Skrumsager stiftede den selvstændige støtteforening Sles-

vighus, der drev stedet frem til 1940. Allerede dengang rummede stedet plads til forskellige danske organisationer, og Jutta Kloppenborg Skrumsager havde gerne set stedet vokse til et omfattende kulturhus. Noget hun ikke havde udelt opbakning til. Ikke mindst nord for grænsen frygtede man, at Slesvighus kunne anstøde tyskerne, og provokere dem til en fornyet national kamp i hele regionen.

De store sammenstød mellem danskere og tyskere på grund af Slesvighus udeblev, og stedet kunne - med få afbrydelser - støt og stabilt udvikles og drives som dansk mødested.

Tanja Bethge fremhævede også renoveringerne i 2011 og 2012, der har bidraget til at gøre Slesvighus til et populært kulturelt mødested.

- Ja, faktisk så populært, at der hurtigt blev behov for flere lokaler og mødefaciliteter, lød det fra amtsformanden, der desuden kom ind på processen i forbindelse med renoveringen.

- Der var mange meninger, ønsker og holdninger der skulle tages højde for. Desuden var der økonomien. Det var ikke

altid lige nemt, men nu står vi her i dag i disse fine lokaler, og vi ser frem til at fylde dem med kultur, liv og latter, og det selvfølgelig på dansk, sluttede Tanja af med at sige.

Medlemmerne med om bord

Foruden hilsner fra SSF-formand Gitte Hougaard-Werner og amtsformand Tanja Bethge, var arkitekt Glenn Dierking på talerstolen, hvor han fortalte om renoveringsarbejdet og nogle af udfordringerne, som for eksempel, at der skulle tag på seks sidebygninger og at byggeriet blev forsinket på grund af højvande. Desuden gav han et indblik i, hvordan stedet havde set ud før og under renoveringen.

Forinden havde Lisbeth Bredholt Christensen og Katrin Fritzsche fra SSF Slesvig By lagt det ud til medlemmerne at fylde stedet med liv.

- Vi kommer selv med den første udsmykning, sagde de, og overrakte to lokalproducerede krukker, hvori de satte haveblomster.

- Vi ved godt, at haveblomster ikke holder længe, men det er

et bevidst valg. For det er op til os alle hele tiden at fylde stedet med nyt liv. Vi har mere end 800 medlemmer i distriktet, så det burde i grunden ikke være så svært, sagde de to og kom med en meget konkret opfordring.

De havde nemlig taget en tavle med. På den stod forslag til, hvad de nye lokaler på 1. sal kan bruges til. Det er punkter som sysselafteener, danskurser, debatafteener, yoga og meget mere.

- I må selv bestemme, om I bare vil sætte kryds ved nogle af punkterne eller om I vil tilføje noget. Men vi har brug for jer, hvis vi fylder lokalerne med farver og liv, fastslog de to inden de lagde listen ud.

Renoveringen af Slesvighus' 1. sal er finansieret ved hjælp af midler fra Bundesministerium des Innern und für Heimat (BMI) og fra Sydslesvigudvalget. BMI har givet 1.1 mio. euro, Sydslesvigudvalget 200.000 euro. De samlede omkostninger for renoveringen ligger på omkring 1.5 mio. euro.

Se billeder fra før og efter renoveringen på side 4 og 5.

(Fotos: Tyddelyt)

DANSK SPEJDERKORPS

Solrig start på Tydal Jamborette 2024

Dansk Spejderkorps Sydslesvigs sommerlejr Jamborette er godt i gang. Med på Tydal er lejravisen Tyddelyt, der forsyner spejderne – og Ugeavisen Sydslesvig – med artikler og billeder. Følgende artikel er skrevet af spejderne Freyja Wegner og Greta Jelkmann:

Lørdag den 20. juli ankom spejdergrupper fra hele Sydslesvig, Danmark såsom en enkelt gruppe fra Irland til Tydal, Eggebek. De kom for at være med til Dansk Spejderkorps Sydslesvigs sommerlejr Jamborette 2024, der foregår hvert 4. eller 5. år. Og deltagerne blev mødt af det fineste sommervejr, der skiftevis bød på solrige dage med temperaturer op til 30 grader - hvilket var en god start på Jamboretten, med badning i Treenen - og rigtigt gummistøvlevej, der opstod i løbet af en nat. Spejdernes humør var alligevel højt og er stadig stigende.

Hejk gennem Sydslesvig

I mandags begyndte spejderne hejkdag, hvor de skulle gå 25 km i patruljer med poster

undervejs. Posterne var forskellige steder, hvor spejderne blev udfordret med at bruge deres færdigheder til at løse forskellige opgaver, der var afstemt med emnet "bæredygtighed" og handlede indirekte om, hvordan man bedre kan passe på hinanden og omverdenen. Ruten for hejken endte den første dag i Frørupe Berge, dette var overnatningsstedet for de tapre spejdere. Næste morgen fortsatte vejen hjem igen mod Tydal, hvor der ventede et spændende natløb på spejderne. Det startede kl. 22.

Maden er uvant for mange

Forplejningen på Jamboretten er ligeledes præget af fokuspunktet bæredygtighed – det er sæsonbestemt, regionalt og helt kødfrit. Måltiderne skal være sunde og være baseret på grøntsager. Spejderne tilbereder selv maden på deres lejrplads over bål - der udleveres kun fødevarer og opskrifter. Der laves f.eks. dip til at smøre på rugbrødet til frokost, mange forskellige varianter af grøntsagstilberedning om aftenen og frisk

frugt nærmest døgnet rundt. At der modsat andre ikke er noget fællesskøkken, bliver modtaget meget positivt af både spejderne og lederne. Et højdepunkt på menukortet venter spejderne torsdag aften, når de skal lave buffalo-wraps, hvor buffalo-orme er en speciel ingrediens. Den er valgt på grund af dens proteinindhold og bæredygtighed.

Fremtidsfestival og reception

Dagen tager udgangspunkt i lejrens tre søjler: bæredygtighed, friluftsliv og fællesskab. Alle grupper skulle forberede en opgave, hvor de andre grupper senere roterer rundt for at afprøve denne lille aktivitet. Sådan skabes et fællesskab, der bygger på spejderfærdigheder og samlede idéer, der føjes sammen til et fælles projekt. Hele fremtidsfestivalen foregår på Spejdergården Tydal og rummer ca. 500 spejder på hele området til Jamboretten 2024. Hovedprotagonisterne for dagen er Dr. Ding og Dr. Dong, disse er fremtidige videnskabsmænd hvis tidsmaskine blev

ødelagt. Spejdernes opgave i løbet af dagen er at gøre sig fortjent til de enkelte ressourcer for at genopbygge og fikse tidsmaskinen. Ressourcerne kan opnås i de enkelte aktiviteter, grupperne har arbejdet hele dagen på.

Opgaverne handler om kreativitet, kommunikation, bæredygtig mad, problemløsning og teamwork, dette skal forberede dem på en spændende fremtid. Dog er der ikke kun fremtidsfestival denne dag, men også besøgsdag fra kl. 13.00 til 17.00. Udestående kan komme og kigge på de aktiviteter, spejderne er i gang med. Der kan købes kaffe og kage i lejrcaféen og man kan nyde Tydals natur. Forældre kan besøge deres børn og se hvad de har haft gang i hele ugen.

Lejrlivet er en stor del af Jamboretten

På Jamboretten har hver gruppe en egen lille lejr - med telte, bålplads og spisebord. Når grupperne ikke er undervejs til aktiviteter, bruger de lejrpladserne til at slappe af og hygge

med spejderne fra deres gruppe. Men pauserne bruges også til at gå rundt på området og finde nye venner – som de kan hygge sammen med. Det gør de blandt andet i lejrcaféen Café Ohana Oasis, eller de køber slik i kiosken, tager en dukkert i Treenen eller skriver læserbreve til lejravisen Tyddelyt.

Dem og mange artikler samt billeder kan man også læse online. Følg med i lejravisen Tyddelyt ved at gå ind på <http://www.jamborette.de/tyddelyt/> eller ved at scane QR-koden:

Spejderne er fulde af energi og finder altid på noget sjovt at lave.

Ingen lejr uden hejkdag. Spejderne gik 25 km, hvilket ikke gjorde noget ved humøret.

Lejravisen Tyddelyt har nok at se til. Der er masser af billeder og historier på en Jamborette.

Der var kø foran kiosken. Slik er populær – også blandt spejdere.

Der er udelukkende vegetariske retter i lejrens kokebog.

NDR på besøg. Et filmhold var på besøg. De var endda med på natteløb.

Første kærestebrev på lejren, der har en egen datingside i Tyddelyt.

Spejderne fejrer fødselsdag – med et kæmpe fælleskramp.

Dansk sprog og kultur er et aktivt valg

"Det danske mindretal står for frisind, retsstatsprincipper og de universelle menneskerettigheder ud fra den grundlæggende fordring, at ville de andre uden at opgive sig selv." Sådan lød det fra Jens A. Christiansen, SSF-generalsekretær, da han holdt årsmødetale på Tydal. Talen peger flere steder på nogle grundlæggende forhold, der gør at Ugeavisen gengiver talen her i sidste udgave før sommerferien. Således kan man reflektere over ordene hen over ferien.

Sydslesvig kommer i mål! – det var årsmødemottoet i år. Det skulle forstås i sammenhæng med Europeada, som i år blev afviklet i vores grænseregion. Stævnet blev afholdt af vores europæiske mindretalsorganisation FUEN, og hovedansvarlig for gennemførelsen var blandt andre SdU og SSF. Europeada gik forrygende, og jeg vil sige, at vi kom i mål!

Det danske mindretal er de sidste 20-30 år også kommet godt i mål. Trods giftige udslip fra den mindretalspolitiske lavamark i tidens løb, ikke mindst i 2010, hvor den slesvig-holstenske landsregering besluttede at reducere elevtilskuddet til de danske børn med 15 pct., har vi i det store og hele i dag ligestilling og finansiel støtte fra tysk side. Og Danmark har siden 1920 såvel politisk som finansielt levet op til daværende statsminister Nergaards løfte på Dybbøl Banke adresseret til de dansksindede, der blev tilbage syd for grænsen. Han udtalte: De vil ikke blive glemt!

Set i lyset af andre nationale mindretals eksistensvilkår i Europa, har vi i Sydslesvig en velfungerende mindretalsmodel. Vi er med København-Bonn erklæringerne fra 1955 i hånden kommet godt i mål. Vi er sikret frihed til at kræve vores ret som hjemmehørende danske i Sydslesvig. Det danske mindretal har fri, uindskrænket adgang til sit moderland, ret til foreningsliv og ret til at organisere egne vuggestuer, børnehaver, skoler og andre institutioner. Og SSW er undtaget fra 5-procents spærregrænsen. Som der står i Bonn-erklæringen: Däne ist wer will.

I Tarp er mindretallet på det seneste kommet sensationelt godt i mål. Over de næste år finansierer A.P. Møller Fonden et stort mindretalscenter med dagtilbud, skole og lokaler til foreningsaktiviteter. En storslået donation. Tak til Fonden!

SSF har støttet initiativet fra begyndelsen og bidraget med argumenter for projektet. Så tillykke til jer – tillykke til det danske mindretal. Der er tale om et flot mål takket være det solide danske arbejde i Tarp og omegn. Det er også et mål, der motiverer hele mindretallet til at fortsætte dets danske arbejde. Et arbejde, der er mangfoldigt og trækker på mange hundrede frivil-

lige, der gør en forskel. Mindretallets foreninger er vores infrastruktur, der sikrer et velfungerende dansk mindretalssamfund i dagligdagen. Her er vi i mål.

Og dog, måske er vi ikke helt i mål på alle fronter. I hvert fald har vi indsatsområder, hvor vi så at sige hele tiden skal holde bolden i spil. Muligvis når vi ikke disse mål fuldt ud, men mindretallet skal tilstræbe det: Er vi gode nok til at holde fast i dansk sprog og ånd? Er vi tilstrækkeligt bevidste om mindretallets nationale bekendelse og den enkeltes medansvar for det danske fællesskab i Sydslesvig? Er vi tilstrækkeligt oplyste om vores historie og mindretallets eksistentielle forudsætninger? At vi er et sindelags- og værdifællesskab og ikke et alternativt forbrugertilbud. Gør vi i vore foreninger og institutioner nok for løbende at definere et dansk-sydslesvigsk ståsted, der knytter os til Danmarks sprog- og kulturrum?

Disse spørgsmål skal opfattes konstruktive for netop at kunne holde kursen for den danske folkelige bevægelse i Sydslesvig, vi alle er en del af.

Grundtvig er det moderne Danmarks fader. Han har som ingen andre præget det danske samfund og værdifællesskab siden midten af 1800-tallet. Her fik det danske folk og Danmark historiske og åndelige vinger. Ja, det hele blev ligesom analyseret lidt fra oven for at binde landet og menigmand ind i en dansk historisk, poetisk og folkelig fortælling, der udgjorde og stadig udgør Danmarks inderste væsen. Grundtvig arbejdede hele tiden, han tænkte, skrev og talte. Hans salmer og folkelige foredrag lagde grunden til det moderne danske samfund og danskernes selvforståelse som folk.

Det danske mindretal er rundet af denne tradition. Vi er ikke en del af det danske rigsfællesskab, men vi er en del af det danske folkefællesskab.

Hans ånd og indflydelse kommer bl.a. til udtryk i vore kendte institutioner: Folkestyre - Folketing - Folkekirke - Folkeskole - Folkehøjskole.

Grundtvig forbandt det, han kaldte menneskeånd med folkeånd og skrev i 1848 digtet Folkeligheden. Strofe 4 lyder: Til ét folk de alle

høre / som sig regne selv dertil / har for modersmålet øre / har for fædrelandet ild / resten selv som dragedukker / sig fra folket udelukker / lyse selv sig ud af æt / nægte selv sig indfødsret.

Ja, Däne ist wer wil. Det er Grundtvigs liberale kongstanke og igen. Men når valget så endelig er taget, følger en forpligtelse til at bevæge sig ind i det danske sprog- og kulturrum og bekende sig til det sydslesvigske, danske fællesskab.

Vi skal ikke blande os i den enkeltes baggrund og personlige vægtning af dansk og tysk identitet, men når borgeren melder sig ind i fællesskabet med dets foreninger og institutioner, så må det være et aktivt valg af dansk sprog og kultur. Så har man prioriteret det danske spor.

Grundtvig taler om flere former for kærlighed. Der er den kærlighed, der findes mellem mig og min hustru. Der er den kærlighed, der udtrykker forkærlighed for sit lands historie, sprog, kultur og ånd. Og så findes der selvkærlighed, som er lig med egoisme og selvovervurdering.

Det er forkærligheden til det danske, der skal stå i forgrunden for alt vort folkelige og professionelle arbejde. Det gælder de frivillige såvel som de ansatte, der bør gå foran som eksemplariske rollemødder.

Forkærlighed til en bestemt kultur og nation er ikke ensbetydende med, at det danske mindretal er en isoleret ø, der ikke er og ikke ønsker at være en del af verden. At være national bevidst er ikke det samme som at være nationalist og dyrke nationalisme, hvor afgrænsning hviler på at nægte andre kulturer og folkeslag deres eksistens. Alle har en demokratisk ret til at være den, man er. Derfor har tidens tiltagende højreradikale, fascistisk funderede nationalisme i Europa intet med dansk national forkærlighed og frisind at gøre. Og hvad der navnlig sker i den ekstreme højrefløj i Tyskland, bør bekymre os meget.

Det danske mindretal står for frisind, retsstatsprincipper og de universelle menneskerettigheder ud fra den grundlæggende fordring, at ville de andre uden at opgive sig selv. Vi er integreret i det tyske samfund med ret og pligt.

Samtidig er vi som gode sønderjyder og sydslesvigere engagerede europæer. Efter fire krige siden 1848 i vores grænseregion giver dette sig selv.

At tilhøre et nationalt mindretal er ikke kontraproduktivt i relation til et samarbejdende Europa. Et klart ståsted med udblik og forsvar for frihed og diversitet sikrer et demokratisk EU med plads til forskellighed bundet ind i et politisk, værdimæssigt fællesskab.

Som sagt: Det handler om at ville de andre uden at opgive sig selv og, kunne man tilføje, egen ret.

I EU lever over 50 mio. borgere, der er forankret i et nationalt mindretal eller en regional sproggruppe. Der findes over 100 forskellige sprog - Europa er kulturelt en sammensat, differentieret størrelse, og alligevel er vi en del af den europæiske familie med fælles grundlæggende værdier og interesser.

Derfor er SSF engageret i FUEN for at bidrage med erfaringerne fra vores mindretalsmodel og for at præge den mindretalspolitiske udvikling med dansk og nordisk demokratiopfattelse som bagtæppe. Her er vi ikke i mål endnu.

Ruslands angrebskrig i Ukraine og den sikkerhedspolitiske trussel i Europa rammer ligeledes nationale mindretal. Særligt selvfølgelig i Ukraine, hvor mindretal oplever diskriminering og i nogle tilfælde decideret død og fordrivelse som følge af russiske bombardementer. Mindretalsforholdene i Ukraine er generelt miserable. Når freden engang vender tilbage, kræver det en stor indsats at binde mindretallene ind i ordnede og demokratiske rammebetingelser. Forholdene lader meget tilbage at ønske.

EU spiller en afgørende rolle i for søget på at genskabe fred og sikkerhedspolitisk stabilitet i Europa. En demokratisk europæisk regulering af nationale mindretalsforhold er en del af denne fredsskabende indsats. Og i den proces vil såvel FUEN som det danske mindretal i al beskedenhed bidrage målrettet. Vi kan være stolte af vores gode mindretalsforhold i den dansk-tyske grænseregion. Det gælder ligeledes Danmark og Tyskland. Vi er et forbillede, og det forpligter os til at se ud over vores egen næsetip.